

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної роботи
Запорізького національного університету
Ю.О. Іваганов
24 січня 2020 р.



ВИТЯГ

з протоколу фахового семінару кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету від 24 січня 2020 р. № 06

Присутні:

д.ю.н., професор, професор кафедри адміністративного та господарського права, декан юридичного факультету Запорізького національного університету Т.О. Коломосць, д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету В.К. Колпаков, д.ю.н., професор, професор кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Є.В. Курінний, д.ю.н., професор, професор кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Ю.В. Пирожкова, к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету А.А. Шарая, к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Л.В. Кузенко, к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Р.О. Кукурудз, к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Ш.Н. Гаджисва, здобувач О.І. Попівняк.

Головуючий: д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету В.К. Колпаков.

Секретар: к.ю.н., викладач кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Ш.Н. Гаджисва.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: обговорення основних наукових результатів дисертації Попівняка Олександра Івановича «Адміністративно-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними

органами», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право», для їх апробації та оцінки їх новизни, теоретичного та практичного значення.

СЛУХАЛИ: здобувача **О.І. Попівняка** про результати виконаного наукового дослідження.

Здобувач стисло наголосив на актуальності теми дослідження, яка обумовлена тим, що нині наша держава знаходиться у досить непростому геополітичному становищі - з одного боку набула чинності Угода про асоціацію між Україною та ЄС, здійснюється гармонізація митних процедур зі стандартами Європейського Союзу, надано безвізовий режим з країнами ЄС. Проте з іншого боку на Сході України відбувається військовий конфлікт. Вищезазначені чинники як ніколи сприяють членам міжнародних організованих злочинних угруповань використовувати територію України для транзиту та незаконного переміщення через її митний кордон великих партій предметів контрабанди - наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів, зброї, вибухівки, історичних та культурних цінностей, тощо. Слід зазначити, що в силу свого географічного положення, наявності морського кордону та розвиненої авіаційної інфраструктури наша держава і так є досить привабливою для налагодження транзиту заборонених до обігу товарів з країн Азії чи Латинської Америки до Європи. Міжнародна організована злочинність, тероризм, нелегальна міграція поступово зачіпають територію нашої країни. Разом з тим, майже відсутні відомості про виявлені великі партії контрабанди наркотиків та зброї, а також фінансові трансакції, які "забезпечують" скоєння цих злочинів. Постійно оновлюються і стають більш витонченими способи скоєння правопорушень. Поряд з цим, неефективна система публічного адміністрування у сфері забезпечення митної безпеки внаслідок сконцентрованості насамперед на виконанні її фіскальної функції межує з подальшим падінням надходжень митних платежів до державного бюджету, і як наслідок – поглиблюється економічна криза, знижується рівень життя населення, росте рівень корупції серед співробітників уповноважених державою органів із забезпечення митної безпеки. Поряд із наведеним, дисертантом розкрито основні напрями наукового пошуку, зокрема теоретико-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами, їх юридична характеристика, а такої актуальні проблеми правозастосовної діяльності в даному напрямі.

Завершивши доповідь, здобувач відповів на запитання учасників фахового семінару.

Колпаков В.К., д.ю.н., професор: Наведіть, будь ласка, поняття забезпечення митної безпеки та розкрийте його сутність?

Попівняк О.І., здобувач: Дякую за запитання. Поняття «забезпечення митної безпеки» запропоновано розглядати у широкому та вузькому

значеннях. У широкому значенні забезпечення митної безпеки стосується правового порядку у митній сфері, у вузькому – регламентованої діючим законодавством діяльності уповноважених суб'єктів її забезпечення (управлінську (позитивну) та адміністративно-юрисдикційну), що здійснюється у межах адміністративно-правових відносин, та має на меті створення належних умов для якісного та належного рівня забезпечення митної безпеки. Сутність адміністративно-правового забезпечення митної безпеки полягає у здійсненні такими суб'єктами за допомогою наданих державою повноважень юридично значимих правових, організаційних та інших дій, спрямованих на забезпечення учасниками митних відносин виконання встановлених діючим законодавством правил у сфері державної митної справи.

Кузенко Л.В, к.ю.н., доцент: Чи виділялися в дисертації ознаки суб'єктів забезпечення митної безпеки – правоохоронних та митних органів?

Попівняк О.І., здобувач: Дякую за запитання. У сфері забезпечення митної безпеки ознаками митних та правоохоронних органів є їх цільове призначення щодо забезпечення регулювання митних відносин, дотримання законності та правопорядку у цій сфері, захисту громадян та держави від загроз, що можуть виникати у галузі державної митної справи, вони мають відповідні компетенцію та повноваження для виконання покладених на них обов'язків та можуть їх застосовувати з метою попередження та припинення порушень діючого законодавства у митній сфері, відновлення порушених прав, виконання вимог встановлених правових норм з боку юридичних та фізичних осіб. Така їх діяльність у сфері забезпечення митної безпеки має носити цілісний характер, де кожен із цих органів відповідає, в межах своєї компетенції та наданих повноважень, за встановлений законодавством напрямок роботи.

Курінний Є.В. д.ю.н., професор: Чи приділено увага у дисертації питанням функціонування системи забезпечення митної безпеки в окремих зарубіжних країнах?

Попівняк О.І., здобувач: Дякую за запитання. системи забезпечення митної безпеки як шлях реагування на ризики, що виникають перед деякими провідними країнами світу – США, Китаєм, Великою Британією, Євросоюзом, та наших сусідів – Туреччиною, Польщею, Румунією, Молдовою, Угорщиною, Словаччиною, Республікою Білорусь та Росією, здійснено систематизацію суб'єктів забезпечення митної безпеки у цих країнах з метою подальшого відпрацювання моделі побудови митної безпеки України та суб'єктів забезпечення митної безпеки, що найбільшою мірою відповідає ризикам, які стоять перед нашою країною у теперішній час, та враховує її геополітичне становище та національні інтереси.

Проведений аналіз довів, що правоохоронні та митні органи світу виконують в основному або безпекову/правоохоронну функцію, або фіскальну; у залежності від ризиків та загроз митній безпеці конкретної країни чи союзу держав, їх геополітичного становища, формується система

забезпечення митної безпеки, що включає в себе насамперед адміністративну підпорядкованість суб'єктів її забезпечення, їх мету та правовий статус; функції, завдання та цілі суб'єктів забезпечення митної безпеки у деяких провідних країнах світу є дотичними до українських. При реформуванні суб'єктів забезпечення митної безпеки України можливо врахувати передовий міжнародний досвід, проте слід прийняти до уваги сучасне геополітичне становище країни, національні інтереси, чітко усвідомлювати сучасні зовнішні ризики та загрози митній безпеці України. Роботу правоохоронних та митних органів України, які відповідають за забезпечення митної безпеки країни, у теперішній час необхідно зосередити саме на безпековому/правоохоронному напрямку.

ВИСТУПИЛИ: науковий керівник здобувача д.ю.н., професор Рябченко О.П., д.ю.н., професор Колпаков В.К., д.ю.н., професор Курінний Є.В., к.ю.н., доцент Кузенко Л.В.

Після відповідей на запитання учасників фахового семінару було озвучено **висновок наукового керівника доктора юридичних наук, професора Рябченко О.П.**, з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану.

Науковий керівник здобувача вказала на те, що здобувач в достатньому обсязі виконав освітню складову освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня складова індивідуального плану роботи аспіранта була виконана з дотриманням встановлених строків та з досягненням високих результатів вивчення навчальних дисциплін. Як наслідок, Черняхович І.Е. набула необхідні теоретичні знання, вміння та навички, а також інші компетентності, що є достатніми для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Здобувач достатньою мірою оволодів методологією наукової та педагогічної діяльності; це підтверджується проведенням ним власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

У процесі підготовки дисертації та виконання здобувачем розробленого та затвердженого індивідуального плану наукової роботи, здобувач, виконуючи загальні настанови наукового керівника з тих питань, які об'єктивно перебувають поза межами розуміння здобувача наукового ступеня доктора філософії, водночас, виявив належний рівень самостійності в науковому дослідженні на всіх його стадіях: при виборі теми дослідження, його плануванні, реалізації і остаточному доопрацюванні. Вироблені здобувачем теоретичні положення є достатньо обґрунтованими, а пропозиції – мають практичне значення, зокрема в нормотворчій діяльності та правозастосуванні. Дисертація має послідовну та зрозумілу структуру, а сформульовані наукові положення являють собою результат критичного

переосмислення наявних та створення нових цілісних знань. При дослідженні опрацьовано велику кількість доктринальних джерел, законодавства, в тому числі перспективного та зарубіжного.

Здобувачем також дотримано вимоги академічної доброчесності та не допущено її порушень під час дослідження.

Таким чином, дисертація Попівняка Олександра Івановича «Адміністративно-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами» є самостійним завершеним дослідженням, що містить нові науково обґрунтовані результати та вирішує наукове завдання розкриття сутності адміністративно-правових засад забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними, яке має вагомe значення для розвитку науки адміністративного права. Дисертація відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право).

Долучившись до **обговорення основних наукових результатів** дисертації, д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права **Колпаків В.К.** відзначив те, що системний характер наукового завдання, яке вирішується у підготовленому дисертаційному дослідженні, виявляється у виділенні таких аспектів проблеми забезпечення митної безпеки, як загальноправовий, адміністративно-правовий, державно-управлінський, митно-правовий. Відтак, означений підхід обумовлює ретельне опрацювання належних наукових джерел і звернення не тільки до ключових доктринальних положень загальної теорії права, адміністративного права, а й критичний аналіз сучасного наукового доробку, представленого дисертаційними роботами та окремими науковими публікаціями. Результатом глибокої аналітичної діяльності виступає цілком обґрунтований висновок про недостатність уваги до виділеного в роботі наукового завдання з боку вчених та перспективність для подальшої наукової розвідки..

Таким чином, соціально-правова актуальність, накопичення теоретичних проблем, їх недостатнє наукове опрацювання у сучасних роботах вчених визначили необхідність предметного наукового обґрунтування моделі адміністративно-правового забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами, презентація якої набуває значення для розвитку науки адміністративного права, що свідчить про наукову і практичну цінність.

Висловлюючи свою позицію щодо наукового рівня дисертації, д.ю.н., професор кафедри адміністративного та господарського права **Курінний Є.В.** зазначив, Робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Структурно дисертація складається із вступу, трьох розділів, нерозривно пов'язаних між собою, висновків, списку використаних джерел, додатків. Структура повністю відповідає цілям і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені дисертантом. Так,

наукові завдання сформульовані на засадах застосування підходу «від загального до конкретного», що дозволило надати пріоритет огляду наукових досліджень щодо митної безпеки та обґрунтуванню наукового підходу щодо розкриття сутності адміністративно-правових засад забезпечення митної безпеки; встановленню видів діяльності щодо забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами, які здійснюються у межах адміністративно-правових відносин, обґрунтуванню їх ознак; визначенню та розкриттю змісту принципів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами; обґрунтуванню поняття та здійсненню систематизації правоохоронних та митних органів як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки; розкриттю сутності адміністративної правосуб'єктності суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки; дослідженню міжнародного досвіду забезпечення митної безпеки та виділенню способів використання найкращих міжнародних практик в Україні; обґрунтуванню шляхів вдосконалення адміністративно-правового забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами. Наукова новизна дисертаційного дослідження визначається тим, що дисертаційна робота є одним з перших в Україні комплексних наукових досліджень адміністративно-правових засад забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами за умов геополітичних змін в Україні та її взаємовідносинах із країнами ЄС.

Позитивної характеристики наукового дослідження здобувача, та схвальний відгук к.ю.н., доцента кафедри адміністративного та господарського права **Кузенко Л.В.**, який підтримав відгуки колег та наголосив, що вказане стосується чіткої логічної побудови теоретичної моделі адміністративно-правових засад забезпечення митної безпеки, яка ґрунтується на визначенні адміністративно-правових засад із врахуванням дуалізму цілеспрямованої діяльності уповноважених суб'єктів у взаємозв'язку та взаємообумовленості із вирішенням загальнодержавного завдання забезпечення правового порядку у митній сфері. Такий підхід обумовив доцільність регулятивних і правоохоронних функцій, які реалізують суб'єкти забезпечення митної безпеки та систематизацію видів діяльності щодо забезпечення митної безпеки із врахуванням їх адміністративно-правової природи: управлінської (позитивної) та адміністративно-юрисдикційної.

УХВАЛИЛИ:

1. Визнати, що результати дисертації Попівняка Олександра Івановича «Адміністративно-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право», мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

2. Рекомендувати рецензентам д.ю.н, професору Є.В. Курінному, д.ю.н., доценту І.В. Болокан під час проведення попередньої експертизи результатів дисертації Попівняка Олександра Івановича «Адміністративно-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право», взяти до уваги підсумки цього фахового семінару.

Головуючий:

д.ю.н., професор,
завідувач кафедри
адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету



В.К. Колпаков

Секретар:

к.ю.н., викладач кафедри
адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету



Ш.Н. Гаджиєва

ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ Попівняка Олександра Івановича «Адміністративно-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право»

Дисертація Попівняка Олександра Івановича «Адміністративно-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» виконана на кафедрі адміністративного права і процесу та митної безпеки Університету ДФС України. Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Університету ДФС України (протокол № 2 від 30 листопада 2017 року).

Для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Адміністративно-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами» вченою радою Запорізького національного університету (протокол № 5 від 24 грудня 2019 року) визначено, що попередня експертиза дисертації проводитиметься на базі юридичного факультету Запорізького національного університету, та призначено двох рецензентів:

- 1) професора кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету, доктора юридичних наук, професора Є.В. Курінного;
- 2) професора кафедри цивільного права Запорізького національного університету, доктора юридичних наук, доцента І.В. Болокан.

1. Ступінь актуальності теми дисертації

Здобувач переконливо обґрунтовує нагальність та важливість наукового опрацювання питань, що є предметом його дослідження, висвітлюючи зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукового завдання. Зокрема, здобувач звертає увагу на таке.

Поняття митної безпеки більшістю науковців розглядається як частина чи одна із складових економічної безпеки країни. У свою чергу, митна безпека включає в себе не тільки зовнішньоекономічну сферу, але й безпеку державного кордону.

У даний час наша держава знаходиться у досить непростому геополітичному становищі - з одного боку набула чинності Угода про асоціацію між Україною та ЄС, здійснюється гармонізація митних процедур зі стандартами Європейського Союзу, надано безвізовий режим з країнами ЄС. Проте з іншого боку на Сході України відбувається військовий конфлікт. Вищезазначені чинники як ніколи сприяють членам міжнародних організованих злочинних угруповань використовувати територію України

для транзиту та незаконного переміщення через її митний кордон великих партій предметів контрабанди - наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів, зброї, вибухівки, історичних та культурних цінностей, тощо. Слід зазначити, що в силу свого географічного положення, наявності морського кордону та розвиненої авіаційної інфраструктури наша держава і так є досить привабливою для налагодження транзиту заборонених до обігу товарів з країн Азії чи Латинської Америки до Європи. Міжнародна організована злочинність, тероризм, нелегальна міграція поступово зачіпають територію нашої країни. Разом з тим, майже відсутні відомості про виявлені великі партії контрабанди наркотиків та зброї, а також фінансові трансакції, які "забезпечують" скоєння цих злочинів. Постійно оновлюються і стають більш витонченими способи скоєння правопорушень. Поряд з цим, неефективна система публічного адміністрування у сфері забезпечення митної безпеки внаслідок сконцентрованості насамперед на виконанні її фіскальної функції межує з подальшим падінням надходжень митних платежів до державного бюджету, і як наслідок – поглиблюється економічна криза, знижується рівень життя населення, росте рівень корупції серед співробітників уповноважених державою органів із забезпечення митної безпеки.

З огляду на вищезазначені чинники, проблема забезпечення митної безпеки постає як актуальна потреба сьогодення, що потребує державного вирішення. Це, у свою чергу, обумовлює актуальність проблеми виділення серед засобів забезпечення митної безпеки адміністративно-правових засобів, які застосовуються правоохоронними та митними органами в сучасних складних геополітичних умовах та умовах підвищеного рівня небезпеки, що супроводжує процеси внутрішньодержавних перетворень, відповідно стратегії незворотності європейського та євроатлантичного курсу України, що закріплена у Преамбулі Конституції України.

Науково-теоретичне підґрунтя дисертаційного дослідження становлять праці таких вітчизняних і зарубіжних вчених у галузях теорії права, адміністративного й митного права, як С.М. Алфьорова, В.Б. Авер'янова, Ю.П. Битяка, І.Л. Бородіна, В.А. Бортника, В.В. Галуцька, І.П. Голосніченка, Є.В. Губського, Н.І. Золотарьової, О.Я. Зубрицької, Я.Л. Іваненко, С.В. Ківалова, Л.В. Ковалюк, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова, О.В. Кузьменко, А.Т. Комзюка, В.Я. Настюка, Д.М. Овсянка, Н.С. Панової, І.Б. Пробка, О.П. Рябченко, М.В. Стахурського, С.Г. Стеценка, О.В. Тильчик, В.В. Тильчика, К.О. Тимошенко, Г.П. Тимченка, Ю.А. Тихомирова, В.В. Ченцова, Р.Б. Шишки, М.Г. Шульги, та ін.

Поглиблене вивчення проблеми митної безпеки визначило звернення до наукових робіт таких дослідників: І.Г. Бережнюка, Л.О. Бицької, А.О. Брачук, А.А. Вірковської, А.Д. Войцещука, Л.О. Врублевської, Н.І. Гавловської, М.О. Губи, А.І. Калініченко, О.В. Комарова, М.І. Кулешіної, М.М. Левка, О.О. Недобєги, К.І. Новікової, І.В. Новосад, Н.В. Осадчої, О.В. Осадчука, П.В. Пашка, П.Я. Пісного, М.М. Разумєя, Є.М. Рудніченка та ін. Значний науковий інтерес становлять роботи,

присвячені адміністративно-правовому регулюванню у митній сфері (Н.І. Делічбан, Ю.В. Терещук, К.В. Червінко та ін.), міжнародно-правовим аспектам митної безпеки (Л.О. Алмаз, О.О. Гребенок, С.П. Коляда, А.В. Саварець, С.В. Таранова, Х.В. Чавс), адміністративно-правовому статусу правоохоронних органів (А.М. Бандурка, К.Ф. Гуценко, В.В. Зайченко, М.А. Ковальов, А.В. Лаптева, В.Т. Маляренко, М.І. Мельник, Т.Д. Момотенко, В.Я. Тацій, М.І. Хавронюк).

Проведений активний науковий пошук, присвячений проблемам вдосконалення митно-правового регулювання в цілому та окремих його аспектів, особливо у напрямку боротьби з порушеннями митних правил в цілому та контрабанди, зокрема, становить теоретичне підґрунтя подальшої характеристики адміністративно-правових засад забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами, які до теперішнього часу не становили предмет окремого наукового аналізу.

Дисертаційне дослідження підготовлено та здійснено на кафедрі адміністративного права і процесу та митної безпеки Університету державної фіскальної служби України, відповідно напрямів наукових досліджень, спрямованих на виконання Стратегії у сфері протидії незаконному виробництву та обігу тютюнових виробів на період до 2021 року, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 р. № 570-р. Наукове завдання виконаного дослідження ґрунтується на тематиці науково-дослідної роботи кафедри, де була підготовлена дисертація «Організація боротьби з контрабандою та іншими порушеннями податкового та митного законодавства: європейський досвід та пропозиції для України» (державний реєстраційний номер УкрНТІ 0116U008481).

2. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертаційна робота є одним з перших в Україні комплексних наукових досліджень адміністративно-правових засад забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами за умов геополітичних змін в Україні та її взаємовідносинах із країнами ЄС. За результатами дослідження обґрунтовано наукові положення, що виносяться на захист, а саме:

у перше:

- на засадах застосування наукового підходу «від загального до конкретного» обґрунтовано поняття адміністративно-правових засад забезпечення митної безпеки, що враховує дуалістичний характер цілеспрямованої діяльності уповноважених суб'єктів у взаємозв'язку та взаємообумовленості із вирішенням загальнодержавного завдання забезпечення правового порядку у митній сфері;

- доведено доцільність систематизації видів діяльності щодо забезпечення митної безпеки із врахуванням їх адміністративно-правової природи, що дозволило виділити управлінську (позитивну) та

адміністративно-юрисдикційну діяльність. Такий підхід впливає з наявності регулятивних і правоохоронних функцій, які реалізують суб'єкти забезпечення митної безпеки;

- здійснено систематизацію сучасних систем адміністративно-правового забезпечення митної безпеки провідних іноземних та сусідніх з Україною країн (США, Китаю, Великої Британії, Євросоюзу, Туреччини, Польщі, Румунії, Молдови, Угорщини, Словаччини, Республіки Білорусь та Росії). Критеріями систематизації виділено: суб'єкти забезпечення митної безпеки, їх завдання, функції, компетенція;

- виділено чинники, які передували зниженню рівня адміністративно-правового забезпечення митної безпеки України, здійснено класифікацію загроз митній безпеці, виходячи з необхідності подолання яких запропоновано системні заходи щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення митної безпеки, які поділено на загальні та адресні.

удосконалено:

- положення щодо визначення митної безпеки, у якому, порівняно із існуючими науковими поглядами та нормами чинного законодавства, враховано цілеспрямований характер правозабезпечувальної діяльності уповноважених суб'єктів щодо стану захищеності митних, економічних, зовнішньоекономічних та інших інтересів у сфері державної митної справи;

- підхід щодо визначення принципів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки, що відображає специфіку предмету адміністративно-правової діяльності уповноважених суб'єктів та її мету. Застосування такого підходу дозволило виділити вісім принципів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки та зазначити про відкритий характер цього переліку;

- обґрунтування ознак правоохоронних та митних органів як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки, серед яких ключовими ознаками виступає їх цільове призначення щодо забезпечення регулювання митних відносин, дотримання законності та правопорядку у цій сфері, захисту громадян та держави від загроз, що можуть виникати у галузі державної митної справи. Серед ознак правоохоронних органів, у першу чергу, виділено їх цільове призначення щодо запобігання та протидії правопорушенням під час застосування митного законодавства. Митний орган у частині виконання завдань щодо реалізації державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування митного законодавства віднесено до органів, які реалізують правоохоронну функцію держави.

дістало подальшого розвитку:

- науковий підхід щодо визначення об'єкту митної безпеки шляхом врахування, на відміну від існуючих поглядів, внутрішніх загроз (насамперед, корупції та військового конфлікту на Сході) та окремих зовнішніх загроз (надання безвізового режиму з країнами ЄС, набуття чинності Угоди про асоціацію між Україною та ЄС), а також існування економічної, фіскальної та правоохоронної складових цього поняття;

- визначення поняття «забезпечення митної безпеки», яке запропоновано розглядати у широкому та вузькому значеннях. У широкому значенні забезпечення митної безпеки стосується правового порядку у митній сфері, у вузькому – регламентовану діючим законодавством діяльність уповноважених суб'єктів її забезпечення (управлінську (позитивну) та адміністративно-юрисдикційну), що здійснюється у межах адміністративно-правових відносин, та має на меті створення належних умов для якісного та належного рівня забезпечення митної безпеки. Сутність адміністративно-правового забезпечення митної безпеки полягає у здійсненні такими суб'єктами за допомогою наданих державою повноважень юридично значимих правових, організаційних та інших дій, спрямованих на забезпечення учасниками митних відносин виконання встановлених діючим законодавством правил у сфері державної митної справи;

- систематизація правоохоронних та митних органів як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки. За критеріями цільового призначення діяльності та обсягу виконуваних завдань щодо забезпечення митної безпеки (застосовуються в комплексі) виділено дві групи суб'єктів – основні і додаткові;

- визначення адміністративної правосуб'єктності суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки із врахуванням відносин у межах яких такі суб'єкти нею наділені. Виявлено відмінність адміністративної правосуб'єктності основних і додаткових суб'єктів забезпечення митної безпеки, вказано на перевагу правоохоронних функцій основних суб'єктів у виділеній сфері та встановлено особливості адміністративної правосуб'єктності кожного з основних суб'єктів забезпечення митної безпеки у межах реалізації правоохоронної функції;

- положення про способи використання найкращих міжнародних практик забезпечення митної безпеки в Україні на підставі аналізу систем забезпечення митної безпеки як шлях реагування на ризики, що виникають перед деякими провідними країнами світу – США, Китаєм, Великою Британією, Євросоюзом, та сусідніх з Україною держав – Туреччиною, Польщею, Румунією, Молдовою, Угорщиною, Словаччиною, Республікою Білорусь та Росією.

Наукова обґрунтованість вищевикладених наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується їх раціональністю, аргументованістю, логічною несуперечливістю, використанням значної кількості авторитетних джерел, відповідністю основоположним принципам науки, практичною орієнтованістю. Достатньою для вичерпного розуміння найбільш важливих аспектів питань, що охоплюються предметом дослідження, є нормативно-правова (у тому числі перспективне та зарубіжне законодавство) та наукова джерельна база.

Крім того, слід погодитись із тим, що багатоаспектність характеристики адміністративно-правових засад забезпечення митної безпеки правоохоронними та судовими органами забезпечується системним підходом

у сукупності із герменевтикою розкриття юридичного змісту обґрунтованих наукових положень, що виносяться на захист.

Виконання поставлених завдань обумовило використання як загальнотеоретичних, так і спеціально юридичних методів наукового пізнання. Методологію наукового аналізу проблеми розкриття сутності адміністративно-правових засад забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами становить системний підхід, який, у поєднанні із діалектикою дозволив забезпечити повноту теоретико-правового аналізу.

Застосування логіко-юридичного методу, методу юридичної компаративістики та наукового підходу «сходження від абстрактного до конкретного» дозволило визначити поняття адміністративно-правового забезпечення митної безпеки (підрозділ 1.1), здійснити характеристику сфери забезпечення митної безпеки як предмету адміністративно-правового регулювання (підрозділ 1.2). Системно-структурний метод та метод класифікації покладено в основу характеристики правоохоронних та митних органів як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки (підрозділ 2.1). Використання методу системного аналізу у взаємозв'язку із методами аналізу і синтезу стало методологічною основою визначення та характеристики адміністративної правосуб'єктності суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки (підрозділ 2.2). Порівняльно-правовий метод та метод правового моделювання покладено в основу аналізу актуальних проблем правозастосовної діяльності правоохоронних та митних органів щодо забезпечення митної безпеки, а саме – міжнародного досвіду та шляхів його використання в Україні, формування пропозицій й рекомендацій організаційного та правового змісту щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами (Розділ 3).

Дисертація виконана грамотною українською мовою, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі (точність, логічність, лаконічність, зрозумілість, зв'язаність, цілісність, завершеність).

3. Наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, та повнота опублікування результатів дисертації

наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Tylchyk O., Popivniak O., Riabchenko Yu. Management (administrative) activity of the controlling authorities in the area of taxation: essence and types. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 4. No. 5. (2018). P. 343–351.

2. Попивняк Александр. Принципы административно-правового обеспечения таможенной безопасности правоохранительными и таможенными органами. *Leges Si Viata*. 2019. № 5/2. С. 159–162.

3. Попівняк О. І. Адміністративна правосуб'єктність правоохоронних та митних органів як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2019. № 4. Vol. 2. P. 148–153.

4. Попівняк О. І. Характеристика правоохоронних та митних органів України як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки*. Збірник наукових праць. Вип. № 7. Львів-2018. С. 100–111.

5. Попівняк О. І. Щодо визначення поняття митної безпеки у теорії та законодавстві. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2018. Вип. 1 (37). С. 87–91.

6. Попівняк О. І. Суб'єкти забезпечення митної безпеки у світі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2018. Вип. 48. Том 1. С. 178–181.

7. Попівняк О. І. Міжнародний досвід забезпечення митної безпеки» – електронне наукове фахове видання з юридичних наук. *Правова просвіта*. 2018. № 2. URL: http://www.pravo.nauka.com.ua/pdf/2_2018/82.pdf (дата звернення 21.11.2019).

наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Попівняк О. І. Правоохоронні та митні органи світу як суб'єкти адміністративно-правового забезпечення митної безпеки: загальна характеристика. *Юридичні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень* : міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 11-12 травня 2018 року). Центр правових наукових досліджень. С. 68–71.

9. Попівняк О. І. Загрози митній безпеці: сучасний стан та питання класифікації. Асоціація аспірантів-юристів. *Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин* : міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18-19 січня 2019 року). С. 43–47.

10. Попівняк О. І. Безпекова складова у діяльності суб'єктів забезпечення митної безпеки деяких іноземних країн. *Юридична практика в країнах ЄС та в Україні на сучасному етапі* : міжнар. наук.-практ. конф. (м. Арад, Румунія, 25-26 січня 2019 року). Західний університет імені Васіле Голдіш, факультет юридичних наук. С. 423–426.

11. Попівняк О. І. Шляхи вдосконалення публічного адміністрування сферою забезпечення митної безпеки в Україні на засадах впровадження досвіду митних органів країн Європейського Союзу». *Публічне адміністрування в умовах змін та перетворень: Проблеми організації та правового забезпечення* : III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 11-12 квітня 2019 року). Національний юридичний університет ім. Я. Мудрого. С. 213–216.

Повнота опублікування результатів дисертації засвідчується таблицею 1.

Таблиця 1 – Повнота опублікування результатів дисертації

№	Наукова публікація здобувача		Розділи дисертації, що висвітлюються
	Назва	Видання	
Наукові видання держав-членів ОЕСР та/або ЄС			
1.	Management (administrative) activity of the controlling authorities in the area of taxation: essence and types	<i>Baltic Journal of Economic Studies</i> . Vol. 4. No. 5. (2018). P. 343–351.	третій
Наукові фахові видання України			
2.	Принципы административно-правового обеспечения таможенной безопасности правоохранительными и таможенными органами.	<i>Leges Si Viata</i> . 2019. № 5/2. С. 159–162.	перший
3.	Адміністративна правосуб'єктність правоохоронних та митних органів як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки.	<i>Visegrad Journal on Human Rights</i> . 2019. № 4. Vol. 2. P.148–153.	другий
4.	Характеристика правоохоронних та митних органів України як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки.	<i>Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки</i> . Збірник наукових праць. Вип. № 7. Львів-2018. С. 100–111.	другий
5.	Щодо визначення поняття митної безпеки у теорії та законодавстві.	<i>Вісник НГУУ «КПІ»</i> . Політологія. Соціологія. Право. Вип. 1 (37) 2018. С. 87–91.	перший
6.	Суб'єкти забезпечення митної безпеки у світі.	<i>Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»</i> . Вип. 48. Том 1. Ужгород, 2018. С. 178–181.	перший
7.	Міжнародний досвід	<i>Правова</i>	третій

№	Наукова публікація здобувача		Розділи дисертації, що висвітлюються
	Назва	Видання	
	забезпечення митної безпеки» – електронне наукове фахове видання з юридичних наук	<i>просвіта</i> . 2018. № 2. URL: http://www.pravo.nayka.com.ua/pdf/2_2018/82.pdf	

ВИСНОВОК

Ознайомившись із дисертацією О.І. Попівняка «Адміністративно-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами» та науковими публікаціями, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також взявши до уваги підсумки фахового семінару, вважаємо, що:

1. Дисертація Олександра Івановича Попівняка «Адміністративно-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами», є фундаментальним науковим дослідженням з актуальних питань, характеризується єдністю змісту, містить наукові результати, яким властива наукова новизна, теоретичне та практичне значення, а отже, свідчить про особистий істотний внесок здобувача у розвиток правової науки.

2. Дисертація Олександра Івановича Попівняка «Адміністративно-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами» може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») у разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

**професор кафедри
адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, професор**



Є.В. Курінний

Рецензент:

**професор кафедри
цивільного права
Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, доцент**



І.В. Болокан